

RJ-Uiting 2011-1: 'Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen (aangepast 2011)'

Inleiding

RJ-Uiting 2011-1 bevat de aangepaste Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen. De Raad voor de Jaarverslaggeving voert via deze RJ-Uiting wijzigingen door in de huidige Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen (aangepast 2008).

Belangrijkste wijzigingen

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de huidige Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen betreffen:

- a) verduidelijking van alinea 418 in geval van subsidies die niet rechtstreeks van overheden worden verkregen, maar via een organisatie die deze subsidies onder dezelfde voorwaarden toewijst of verdeelt;
- b) verduidelijking van alinea 420 omtrent de presentatie van rentebaten;
- c) in alinea 423 is een aanvullende vereiste opgenomen omtrent de verplichte toelichting van het percentage bestedingen aan de doelstelling ten opzichte van de som der lasten (bestedingspercentage lasten naast het bestedingspercentage baten);
- d) in alinea 432 is verduidelijkt dat de omvang van het dienstverband in uren van individuele en gewezen bestuurders (zoals omschreven in alinea 433) dient te worden toegelicht, naast de reeds bestaande toelichtingsvereisten omtrent de bezoldiging, aan hen verstrekte leningen etc.

Ingangsdatum

De aangepaste RJ 650 Fondsenwervende instellingen in deze Uiting is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2011, waarbij aanbevolen wordt om deze Richtlijn met ingang van boekjaar 2010 toe te passen.

Deze aangepaste Richtlijn zal ook worden opgenomen in de RJ-bundel 2011 die in september 2011 wordt gepubliceerd.

Amsterdam, 31 januari 2011

650 Fondsenwervende instellingen

Deze Richtlijn 650 (aangepast 2011) vervangt Richtlijn 650 (aangepast 2008) en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2011.

650.1 Algemene uiteenzettingen

Inleiding en toepassingsgebied

101 De jaarverslaggeving van fondsenwervende instellingen is als zodanig niet wettelijk geregeld. Er bestaan voor stichtingen en verenigingen summier voorschriften in artikel 2:10 BW. Voor stichtingen en verenigingen die een onderneming van een zekere omvang in stand houden, is Titel 9 Boek 2 BW van toepassing als gevolg van artikel 2:360 lid 3 BW.

102 Het is voor het maatschappelijk vertrouwen in de fondsenwerving van belang dat het publiek erop kan vertrouwen dat de verslaggeving een correcte weergave is van zowel de verwerving als van de besteding van de middelen. Een openhartige, heldere en transparante verslaggeving die gericht is op deze oordeelsvorming is een vereiste.

Teneinde een heldere en transparante verslaggeving te verschaffen verdient het sterke aanbeveling de bepalingen van dit hoofdstuk te volgen en indien van toepassing de andere bepalingen van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. Deze bepalingen vormen immers algemeen aanvaarde grondslagen voor de verslaggeving. Uiteraard zal de uitgebreidheid van de verslaggeving van fondsenwervende instellingen mede afhangen van de omvang en de complexiteit van de organisatie en de informatiebehoefte bij het publiek.

Indien een instelling een fondsenwervende instelling is en tevens moet voldoen aan andere verslaggevingseisen opgelegd door een overheid verdient het sterke aanbeveling dat de instelling in de toelichting tevens de informatie verstrekt die hoofdstuk 650 aanvullend vereist.

- 103 **De jaarverslaggeving dient in ieder geval de volgende onderdelen te bevatten:**
- **jaarverslag;**
 - **jaarrekening, bestaande uit:**
 - **de balans, met de vergelijkende cijfers van het vorige boekjaar;**
 - **de staat van baten en lasten, met de vergelijkende cijfers van het vorige boekjaar en de begroting van het boekjaar;**
 - **de toelichting op de balans en de staat van baten en lasten;**
 - **Overige gegevens.**

Het verdient sterke aanbeveling dat fondsenwervende instellingen naast genoemde overzichten een kasstroomoverzicht als bedoeld in hoofdstuk 360 Kasstroomoverzicht opnemen. In het kasstroomoverzicht worden vergelijkende cijfers van het vorige boekjaar vermeld. Bij voorkeur wordt het kasstroomoverzicht op basis van de directe methode opgesteld.

104 Ten aanzien van fondsenwervende instellingen kan de informatiebehoefte van gebruikers van de jaarverslaggeving betrekking hebben op het verkrijgen van inzicht in:

- doelstelling, strategie en beleid van de instelling;
- de inrichting en het functioneren van de organisatie, het bestuur en het toezicht;
- de communicatie met donateurs, vrijwilligers en andere betrokkenen;
- het al dan niet bereiken van de geformuleerde doelstellingen en prestaties;
- het financieel beleid en de financiële verantwoording; en
- de plannen voor de toekomst.

105 Ten aanzien van de jaarrekening van fondsenwervende instellingen is de informatiebehoefte van gebruikers in het bijzonder gericht op:

1. Welk deel van de baten is besteed aan het goede doel?
2. Wordt het geld daadwerkelijk besteed aan de bij de werving aangegeven doelen?

Door de voorgeschreven verslaggeving wordt inzicht verstrekt in:

- a. De aard van de baten en lasten:
 - door een nadere onderscheiding van de baten en de lasten;
 - door brutoverantwoording van de baten.
- b. De besteding aan het doel waarvoor de middelen zijn gevraagd:
 - door het specificeren van de bestedingen in hoofdgroepen die aansluiten bij de doelen die zijn aangegeven bij de werving;
 - door verantwoording van alle kosten naar bestemming;
 - door inzicht te verschaffen in de omvang en het verloop van reserves en fondsen;
 - door de bepaling dat in het jaarverslag een zo goed mogelijk beeld wordt gegeven van het gevoerde beleid en de activiteiten.

106 Dit hoofdstuk maakt deel uit van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving en kan alleen in samenhang met de volledige Richtlijnen gelezen worden. De overige hoofdstukken van deze Richtlijnen zijn onverkort van toepassing, tenzij in dit hoofdstuk nadere bepalingen zijn opgenomen.

107 Wanneer een instelling haar jaarverslaggeving heeft opgesteld in overeenstemming met dit hoofdstuk (Richtlijn Fondsenwervende instellingen), verdient het aanbeveling hiervan in de toelichting op de jaarrekening melding te maken. Een dergelijke vermelding is slechts toegestaan als de Richtlijnen integraal zijn gevolgd.

108 Goede verslaggeving door fondsenwervende instellingen heeft vooral effect als de verslagen ook voor het publiek beschikbaar zijn. Aanbevolen wordt dat instellingen hun jaarverslagen in ruime mate verspreiden en dat het publiek deze verslagen, eventueel tegen een geringe vergoeding, bij de instellingen kan opvragen. Voorts wordt aanbevolen om de jaarverslaggeving via de website van de fondsenwervende instelling toegankelijk te maken.

Wettelijke bepalingen

109 Dit hoofdstuk is mede gebaseerd op de volgende wettelijke bepalingen. Deze bepalingen zijn opgenomen in hoofdstuk 900 Wetsteksten:

- artikel 2:10 BW lid 1 en 2;
- artikel 2:48 lid 1 BW;
- artikel 2:49 lid 1 BW; en
- artikel 2:300 lid 1 BW.

Definities

110 De volgende begrippen worden in dit hoofdstuk gebruikt. De betekenis van deze begrippen is omschreven in hoofdstuk 940 Begrippen:

- fondsenwervende instelling; en
- meerjarenoverzicht.

650.2 Het jaarverslag

201 Het jaarverslag is een verslag waarin:

- de directie of het bestuur verantwoording aflegt over de gang van zaken bij de fondsenwervende instelling en het door de instelling gevoerde beleid;
- het toezichthoudend orgaan verantwoording aflegt over de uitvoering van zijn toezichthoudende taak.

Afhankelijk van de inrichting van de organisatie is er wel of niet sprake van een toezichthoudend orgaan (Raad van Toezicht). Is een dergelijk orgaan niet benoemd dan rust de toezichthoudende taak mede op het bestuur en behoort tot het verslag van dat bestuur informatie over de wijze waarop het toezicht is geregeld en doet het bestuur daar verslag van overeenkomstig alinea 209.

Aan het jaarverslag van een fondsenwervende instelling komt een bijzondere betekenis toe. De aard van de activiteiten brengt met zich mee, dat de maatschappelijke betekenis daarvan slechts in beperkte mate uit de jaarrekening kan blijken. **Daarom dienen de voorschriften ten aanzien van het jaarverslag in hoofdstuk 400 Jaarverslag overeenkomstig te worden toegepast.**

202 **In het jaarverslag dient de volgende informatie te worden opgenomen:**

- **algemene informatie over de fondsenwervende instelling;**
- **informatie over de activiteiten en de financiële positie;**
- **informatie met betrekking tot de directie, het bestuur en indien aanwezig het toezichthoudend orgaan;**
- **indien een toezichthoudend orgaan is ingesteld: verslag van het toezichthoudend orgaan;**
- **toekomstparagraaf.**

Algemene informatie

203 **Mede teneinde de jaarrekening zinvol te kunnen interpreteren dient in het jaarverslag algemene informatie omtrent de fondsenwervende instelling te worden verschaft.**

Deze informatie dient in ieder geval te omvatten:

- de statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm;
- de doelstelling van de fondsenwervende instelling, op welke wijze de doelstelling is vertaald in visie, beleid en strategieën, en op welke wijze de belangrijkste activiteiten van de instelling daarin passen;
- de juridische structuur van de fondsenwervende instelling, met inbegrip van de groepsstructuur;
- de samenstelling van de directie, het bestuur en het toezichthoudend orgaan;
- statutenwijzigingen.

Informatie over de activiteiten en de financiële positie

204 In het jaarverslag dient op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht te worden gegeven in alle activiteiten in het verslagjaar die financieel van belang zijn. Daarbij dient van elke activiteit of activiteitengroep duidelijk te worden aangegeven wat het doel daarvan is. Waar mogelijk wordt gekwantificeerde informatie opgenomen over de kwaliteit van de activiteiten en over de effectiviteit en efficiency daarvan.

In het jaarverslag dient een percentage te worden vermeld dat wordt bepaald door het totaal van de bestedingen aan de doelstelling(en) te delen door het totaal van de baten. Voorts dient een percentage te worden vermeld dat wordt bepaald door de kosten van eigen fondsenwerving te delen door de baten uit eigen fondsenwerving. Omwille van de vergelijkbaarheid in de tijd is het aan te bevelen deze percentages in een meerjarenoverzicht op te nemen.

205 In het jaarverslag dient een uiteenzetting te worden gegeven van het beleid met betrekking tot de verhouding tussen kosten en opbrengsten van fondsenwerving in het boekjaar.

Voorts dient informatie te worden verstrekt over de methoden die zijn gebruikt bij de fondsenwerving en de besteding van de opbrengsten aan de bij de werving aangegeven doelen.

206 Het jaarverslag dient aan te sluiten op de financiële verantwoording zoals die in de jaarrekening wordt verstrekt, waarbij in ieder geval dezelfde indeling dient te worden gebruikt als in de staat van baten en lasten wordt gehanteerd.

207 In het jaarverslag dient voorts inzicht te worden gegeven in:

- het beleid van de instelling met betrekking tot de omvang en functie van de reserves en fondsen;
- het beleggingsbeleid;
- het vrijwilligersbeleid;
- het beleid met betrekking tot de communicatie met belanghebbenden.

Informatie met betrekking tot de directie, het bestuur en het toezichthoudend orgaan

208 In het jaarverslag dient de volgende informatie met betrekking tot de directie, het bestuur en het toezichthoudend orgaan te worden opgenomen:

- taak en werkwijze van de directie, het bestuur en het toezichthoudend orgaan;
- het bezoldigings- en vergoedingsbeleid en de wijze waarop dit beleid in het verslagjaar in de praktijk is gebracht;
- de wijze van benoeming van het bestuur en het toezichthoudend orgaan en de zittingsduur van de leden;
- de relevante nevenfuncties van de leden van het bestuur, de directie en het toezichthoudend orgaan.

Verslag toezichthoudend orgaan

209 Het toezichthoudend orgaan zoals bedoeld in alinea 201 dient in het jaarverslag verantwoording af te leggen van de uitvoering van zijn toezichthoudende taak.

In het verslag van het toezichthoudend orgaan kunnen de volgende aspecten aan de orde komen:

- de wijze waarop toezicht is gehouden op de strategie en prestaties van de fondsenwervende instelling;
- de aanwezigheid van een profielschets voor het toezichthoudend orgaan;
- het aantal vergaderingen in het verslagjaar;
- het aantal malen dat het bestuur aanwezig is geweest bij deze vergaderingen.

Toekomstparagraaf

210 In het jaarverslag dient informatie te worden verstrekt over het jaarplan en dient de begroting voor het komend boekjaar te worden opgenomen. In ieder geval dient informatie te worden verstrekt over de verwachte inkomsten, de geplande besteding van middelen aan het goede doel en daarbinnen aan concrete programma's en activiteiten, de beoogde resultaten, het deel van de middelen dat wordt besteed aan fondsenwerving en aan ondersteunende functies, alsmede hoe wordt omgegaan met reserves en fondsen.

211 Het jaarverslag dient verenigbaar te zijn met de jaarrekening.

650.3 De jaarrekening: balans

Activa

301 De balans van fondsenwervende instellingen dient te worden opgesteld overeenkomstig het model in bijlage 1. In de balans dienen de volgende activaposten afzonderlijk te worden vermeld:

- immateriële vaste activa;
- materiële vaste activa;
- financiële vaste activa;
- voorraden;

- **vorderingen en overlopende activa;**
- **effecten;**
- **liquide middelen.**

302 Bij de groepering van de activa is voorrang gegeven aan het gezichtspunt van afnemende liquiditeit boven ‘aangewend in het kader van de doelstelling(en)’. Deze indeling geeft echter geen inzicht in de aanwending van de middelen voor de doelstelling, bedrijfsvoering of ter belegging, hetgeen belangrijke informatie is. Immers aanwending van de gelden in het kader van de doelstelling gebeurt vaak ook door het beschikbaar stellen van gelden (leningen en voorschotten) respectievelijk van andere activa (bijvoorbeeld apparatuur voor onderzoek, voorraden hulpgoederen, vakantiecentrum voor gehandicapten, scholings- en voorlichtingsmateriaal).

Voor een goed inzicht dient daarom bij de verschillende activaposten in de toelichting te worden aangegeven of de activa worden aangehouden:

- **als zijnde benodigd voor de bedrijfsvoering; dan wel**
- **voor directe aanwending in het kader van de doelstelling; dan wel**
- **ter belegging.**

Een voorbeeld van activa in het kader van de doelstelling is een voorraad dekens en tenten. Kantoorinventaris is een voorbeeld van activa benodigd voor de bedrijfsvoering.

Immateriële vaste activa

303 Op de post immateriële vaste activa is hoofdstuk 210 Immateriële vaste activa van toepassing. Voorbeelden van deze activa zijn de uitgaven gemoeid met de verwerving van een adressenbestand of de bouw van een website, mits is voldaan aan de voorwaarden van hoofdstuk 210 Immateriële vaste activa, alinea 201.

Materiële vaste activa

304 Op de post materiële vaste activa is hoofdstuk 212 Materiële vaste activa van toepassing.

305 Materiële vaste activa aangewend in het kader van de doelstelling worden bij voorkeur op dezelfde manier gewaardeerd als activa benodigd voor de bedrijfsvoering. **In het geval dat investeringen zijn gefinancierd uit een speciale inzamelingsactie of uit een subsidie dient de volgende verwerkingswijze te worden gehanteerd. De baten uit de inzamelingsactie of subsidie dienen te worden verwerkt in de staat van baten en lasten en de investering dient te worden geactiveerd onder de materiële vaste activa. De baten verkregen uit de inzamelingsactie of subsidie kunnen via de bestemming van het saldo van baten en lasten worden toegevoegd aan een bestemmingsreserve. Uit de bestemmingsreserve valt jaarlijks via de bestemming van het saldo van baten en lasten een bedrag vrij naar rato van de afschrijvingen op het materieel vast actief.**

Er kunnen zich bijzondere omstandigheden voordoen waarbij het verantwoord kan zijn de investering ineens ten laste van de staat van baten en lasten te boeken. Een voorbeeld is een

natuurbeheerorganisatie die in het kader van haar doelstelling landerijen aanschaf met het doel deze zelf te beheren. De natuurbeheerorganisatie ontvangt een subsidie voor de aanschaf van deze landerijen. Ondanks deze subsidie leidt de toekomstige exploitatie van de landerijen tot verlies.

Wanneer zich deze bijzondere omstandigheden voordoen, dienen de verwerkingswijze en de bijzondere omstandigheden die tot deze verwerkingswijze hebben geleid in de toelichting te worden uiteengezet. Tevens dient de kostprijs van het actief te worden vermeld.

Financiële vaste activa

306 Op de financiële vaste activa is hoofdstuk 214 Financiële vaste activa van toepassing.

Vorraden

307 Op de post voorraden is hoofdstuk 220 Voorraden van toepassing. Voor voorraden, ook die benodigd zijn voor de doelstelling, geldt dientengevolge dat de uitgaven niet direct ten laste van het saldo van baten en lasten mogen worden gebracht, maar als voorraad moeten worden verantwoord.

Vorderingen, effecten, overlopende activa en liquide middelen

308 Op de post vorderingen is hoofdstuk 222 Vorderingen van toepassing.

309 Op de post effecten is hoofdstuk 226 Effecten van toepassing. Een uitzondering daarop mag worden gemaakt voor obligaties indien het beleid erop is gericht te wachten op uitloting en dit in de praktijk ook een bestendige gedragslijn is. In dat geval is waardering tegen aflossingswaarde toegestaan. **Indien obligaties tegen aflossingswaarde worden gewaardeerd, dient in de toelichting de reële waarde te worden vermeld.**

310 Op de post liquide middelen is hoofdstuk 228 Liquide middelen van toepassing.

Passiva

311 **Zoals in bijlage 1 is aangegeven, dienen in de balans als passiva afzonderlijk te worden vermeld:**

- **reserves en fondsen;**
- **voorzieningen;**
- **langlopende schulden;**
- **kortlopende schulden.**

Reserves en fondsen

312 De post reserves en fondsen heeft een bijzonder karakter. De instelling is gehouden dit vermogen slechts aan te wenden in overeenstemming met de doelstelling waartoe ze in het leven is geroepen. Daarom wordt gesproken over reserves en fondsen in plaats van over eigen vermogen.

313 In de balans dient de post reserves en fondsen zodanig gepresenteerd te worden dat daaruit afzonderlijk blijkt:

1. de reserves;
2. de fondsen.

314 Van elke post van de reserves en fondsen dient een verloopoverzicht worden opgenomen waaruit blijkt:

- het bedrag van elke reserve en elk fonds aan het begin van het boekjaar;
- de toevoegingen en verminderingen van elke reserve en elk fonds over het boekjaar, uitgesplitst naar hun aard;
- het bedrag van elke reserve en elk fonds aan het eind van het boekjaar.

Toevoegingen aan en onttrekkingen uit reserves en fondsen dienen uit de bestemming van het saldo van baten en lasten te geschieden. Bestedingen waarvoor een bestemmingsreserve of een bestemmingsfonds is gevormd dienen als last in de staat van baten en lasten te worden verantwoord.

Reserves

315 Het bestuur van een fondsenwervende instelling geeft door de benoeming van de reserves aan op welke wijze het bestuur de ter beschikking staande middelen wenst aan te wenden.

De reserves worden onderverdeeld in:

- continuïteitsreserve;
- bestemmingsreserves;
- herwaarderingsreserve;
- overige reserves.

316 Een continuïteitsreserve wordt gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de fondsenwervende instelling ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. **De instelling dient in de toelichting de door haar noodzakelijk geachte omvang van de continuïteitsreserve alsmede de daaraan ten grondslag liggende veronderstellingen te vermelden.**

317 Wanneer het bestuur van een fondsenwervende instelling een deel van de reserves heeft afgezonderd voor een speciaal doel, is sprake van een bestemmingsreserve. **Uit de presentatie dient duidelijk te blijken dat dit geen verplichting betreft. In de toelichting dienen het bedrag en de beperkte doelstelling van iedere bestemmingsreserve te worden vermeld, alsmede het feit dat het bestuur deze beperking heeft aangebracht.**

Een voorbeeld van een bestemmingsreserve is een reserve bestemd voor de aanschaf van bijzondere apparatuur of een reserve voor bijzondere projecten waarvan de uitgaven worden gedekt uit eigen middelen. Een ander voorbeeld van een bestemmingsreserve is een reserve als bron van inkomsten. Een reserve als bron van inkomsten wordt gevormd wanneer het bestuur de opbrengst ervan noodzakelijk acht voor de realisatie van de doelstelling op langere

termijn. De concrete bestemming moet van tevoren vastgesteld zijn. Voorbeelden zijn reserves die worden gevormd om de beheerskosten van fondsen op naam te dekken of voor de instandhouding van natuurterreinen.

318 Indien en voor zover eigen middelen noodzakelijkerwijs zijn aangewend ten behoeve van activa bedrijfsvoering of activa ter realisering van de doelstelling, kan de fondsenwervende instelling een reserve financiering activa aanhouden. Een reserve financiering activa is een voorbeeld van een bestemmingsreserve.

319 Op de post herwaarderingsreserve is hoofdstuk 240 Eigen vermogen van toepassing.

Fondsen

320 **Wanneer door derden aan een deel van de middelen een specifieke besteding is gegeven dient dit deel aangemerkt te worden als ‘bestemmingsfonds’.** Fondsen onderscheiden zich dus in die zin van reserves, dat niet het bestuur van de fondsenwervende instelling, maar een derde een bestemming aan de middelen heeft gegeven. Gedacht kan worden aan donaties waarvan de donateur heeft aangegeven dat deze niet bestemd zijn om te besteden, maar om te beheren en het rendement daarvan te besteden aan de doelstelling.

321 **Indien een actie voor een specifiek doel meer opbrengt dan voor dat doel benodigd is of aan een gift de bestemming ontvalt, dient dit te worden vermeld in het verslagjaar waarin dit duidelijk wordt. Het meerdere bedrag dient niet langer onder het bestemmingsfonds, maar onder de reserves te worden verantwoord. Deze verwerkingwijze dient te worden toegelicht.**

322 **In de toelichting dient de beperkte doelstelling van de bestemmingsfondsen te worden vermeld alsmede de reden van deze beperking.**

323 Voor het overige geldt hoofdstuk 240 Eigen vermogen, mits niet in strijd met het voorgaande.

Voorzieningen

324 Op de post voorzieningen is hoofdstuk 252 Voorzieningen, niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa van toepassing.

In sommige situaties, bijvoorbeeld in het geval van een niet schriftelijk vastgelegde, bestendige subsidiestroom, kan sprake zijn van een feitelijke verplichting voor meerdere jaren zonder dat deze in rechte afdwingbaar is. Of sprake is van een feitelijke verplichting is afhankelijk van de vraag of de fondsenwervende instelling heeft aangegeven zekere verantwoordelijkheden te aanvaarden en als gevolg daarvan, de gerechtvaardigde verwachting heeft gewekt bij de subsidieontvanger dat de instelling die verantwoordelijkheden zal nakomen. **Indien sprake is van een feitelijke verplichting dient een voorziening te worden gevormd.**

Schulden

325 Op de posten langlopende en kortlopende schulden is hoofdstuk 254 Schulden van toepassing.

326 Onder de schulden verdienen de subsidieverplichtingen bijzondere aandacht. Door fondsenwervende instellingen worden in het algemeen veel subsidieverplichtingen aangegaan. Vaak betreft dit verplichtingen voor meerdere jaren. Van een subsidieverplichting is sprake nadat het bestuur een besluit terzake heeft genomen en dit kenbaar heeft gemaakt aan de subsidieontvanger waardoor een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting ontstaat. **Deze verplichting dient op de balans als schuld te worden opgenomen.**

327 **Verplichtingen die betrekking hebben op jaren gelegen na één jaar na de balansdatum, dienen te worden verwerkt onder de langlopende schulden.**

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

328 **De niet in de balans opgenomen verplichtingen dienen te worden vermeld in categorieën van verplichting:**

- **voorwaardelijke verplichtingen, met vermelding van de ontbindende of opschortende voorwaarde;**
- **meerjarige financiële verplichtingen, zoals erfpacht, huur en leasing;**
- **niet verwerkte verplichtingen, waarvoor een betrouwbare schatting niet mogelijk is en derhalve geen voorziening is opgenomen;**
- **verplichtingen tot het subsidiëren van tekorten van derden of anderszins opkomen voor verplichtingen van derden.**

De niet in de balans opgenomen verplichtingen dienen in de toelichting qua aard en omvang te worden vermeld.

650.4 De jaarrekening: staat van baten en lasten

Algemeen

401 **De staat van baten en lasten van fondsenwervende instellingen dient te worden opgesteld overeenkomstig het in bijlage 2 opgenomen model.**

402 **Ontvangsten en uitgaven dienen in de staat van baten en lasten te worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Bij de toerekening dient een bestendige gedragslijn te worden gevolgd. Dit houdt in dat in de balans rekening dient te worden gehouden met de aan een periode toe te rekenen bedragen die in een andere periode zijn of worden ontvangen, dan wel betaald.**

403 **Alle opbrengsten dienen voor het brutobedrag onder de baten te worden opgenomen, tenzij dit hoofdstuk uitdrukkelijk anders vermeldt. Kosten die nodig zijn om bepaalde baten te realiseren, dienen in de staat van baten en lasten als last te worden gepresenteerd.**

404 In de staat van baten en lasten dienen de begrotingscijfers van het verslagjaar te worden vermeld. In de toelichting of in het jaarverslag dienen verschillen tussen de begroting en de werkelijke cijfers te worden geanalyseerd.

405 Alle baten en lasten dienen te worden verantwoord in de staat van baten en lasten, met uitzondering van de in hoofdstuk 240 Eigen vermogen toegestane rechtstreekse mutaties in de post reserves en fondsen.

Baten

406 In ieder geval dient een onderscheid gemaakt te worden in:

- baten uit eigen fondsenwerving;
- baten uit gezamenlijke acties;
- baten uit acties van derden;
- subsidies van overheden;
- rentebaten en baten uit beleggingen;
- overige baten.

407 Baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen, dienen afzonderlijk in de toelichting op de staat van baten en lasten te worden vermeld, onder vermelding van de aard van de bestemming.

408 Bijdragen die zijn ontvangen van sponsors, zijnde bijdragen waar geen evenredige tegenprestatie voor de geleverde goederen of diensten tegenover staat, dienen te worden verantwoord als baten uit eigen fondsenwerving. Indien echter sprake is van een door de sponsor opgezette actie waarvan de netto-bate toevalt aan de fondsenwervende instelling, die zelf geen risico draagt met betrekking tot deze actie, is sprake van baten uit acties van derden.

409 In andere gevallen is soms sprake van ‘co-financiering’. Te denken valt aan een situatie waarbij de fondsenwervende instelling samen met financiers in het kader van de doelstelling contracteert met een onderzoeksinstituut.

Indien de fondsenwervende instelling alleen contracteert met en dus risico loopt jegens genoemd instituut, zonder vervolgens deze risico’s door te schuiven naar ‘co-financiers’, worden de bedragen die zij van ‘co-financiers’ ontvangt verantwoord als baten uit eigen fondsenwerving. **Indien de co-financier een fondsenwervende instelling is, dient de bate te worden verantwoord als bate uit acties van derden, of indien sprake is van subsidies zoals bedoeld in alinea 418 dienen deze baten te worden verantwoord als subsidies van overheden.** De bedragen afkomstig van de ‘co-financiers’ worden samen met haar eigen bijdragen aan het onderzoek verantwoord als lasten in het kader van de doelstelling.

Indien de fondsenwervende instelling samen met de ‘co-financiers’ de contractuele verplichting jegens het instituut aangaat, worden de bijdragen van de ‘co-financiers’ niet als baten verantwoord, en geldt alleen de bijdrage van de fondsenwervende instelling aan het instituut als last in het kader van de doelstelling.

Baten uit eigen fondsenwerving

410 **De baten uit eigen fondsenwerving dienen te worden verantwoord voor het door de instelling ontvangen bedrag zonder dat de door de eigen organisatie gemaakte kosten in mindering zijn gebracht, tenzij dit hoofdstuk uitdrukkelijk anders vereist.**

411 **Binnen de baten uit eigen fondsenwerving dienen in ieder geval in de toelichting afzonderlijk vermeld te worden de opbrengsten uit:**

- **collecten;**
- **donaties en giften;**
- **contributies;**
- **sponsoring;**
- **nalatenschappen;**
- **eigen loterijen en prijsvragen;**
- **verkoop goederen;**
- **overige baten uit eigen fondsenwerving.**

Met de opbrengst uit collecten wordt bedoeld op inzamelingen door middel van collecten waarvoor vergunningen worden afgegeven. Onder donaties en giften worden verstaan alle vrijwillige bijdragen en schenkingen, daaronder begrepen de inkomsten uit mailingacties. Onder contributies worden periodieke bijdragen uit hoofde van lidmaatschap verstaan.

412 **Giften van een zaak in natura dienen te worden gewaardeerd tegen de reële waarde in Nederland.** Giften bestaande uit diensten worden in het algemeen niet financieel verantwoord, tenzij dit op geld waardeerbare diensten van bedrijven betreft.

De niet-financiële bijdrage die door vrijwilligers wordt geleverd, dient niet in de staat van baten en lasten te worden verantwoord. In de toelichting kan de werkzaamheid van vrijwilligers worden vermeld en kan de waarde van die werkzaamheid worden opgenomen.

413 **Baten uit nalatenschappen dienen te worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar waarin ze worden ontvangen verantwoord als baten uit nalatenschappen, voor zover deze niet reeds in een voorgaand boekjaar zijn verantwoord. Verkrijgingen belast met vruchtgebruik worden alleen in de toelichting vermeld. Zij worden pas in de staat van baten en lasten verantwoord bij het einde van het vruchtgebruik of bij eerdere verkoop van de blote eigendom.**

De omvang van een bate uit nalatenschap kan betrouwbaar worden vastgesteld als, op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt, een betrouwbare schatting van de ontvangst kan worden gemaakt.

414 **Baten uit eigen loterijen dienen onder de baten uit eigen fondsenwerving te worden verantwoord voor het totaalbedrag van de inleg vermeerderd met het bedrag van de om niet verkregen prijzen. De waarde van de uitgelote prijzen dient als kosten eigen fondsenwerving te worden verantwoord.**

Baten uit eigen loterijen worden onderscheiden van baten uit door derden georganiseerde loterijen. Deze baten uit door derden georganiseerde loterijen worden verantwoord als baten uit acties van derden.

415 Bij verkoop van artikelen dient in de staat van baten en lasten onder de baten uit eigen fondsenwerving de brutowinst te worden verantwoord. De brutowinst is de netto-omzet verminderd met de kostprijs van de verkochte artikelen. Onder de netto-omzet wordt verstaan de opbrengst onder aftrek van kortingen en over de omzet geheven belastingen. Onder de kostprijs wordt verstaan de inkoopwaarde van de goederen, verhoogd met de op de inkoop en verkoop drukkende directe (aan derden betaalde) verwervingskosten. De door de fondsenwervende instelling in dit verband gemaakte eigen kosten worden als kosten van fondsenwerving verantwoord.

In de toelichting dient te worden vermeld de netto-omzet, de kostprijs en de brutowinst.

Baten uit gezamenlijke acties

416 Eenmalige of tijdelijke samenwerkingsverbanden worden veelal gekenmerkt door het feit dat zij geen zelfstandige rechtspersoon zijn en de economische risico's verbonden aan de activiteiten van het samenwerkingsverband bij de deelnemende instellingen liggen. Daarom dienen deelnemende instellingen van een eenmalig of tijdelijk samenwerkingsverband in hun eigen jaarrekening het hun toekomende deel van de brutobaten van de gezamenlijke actie te verantwoorden onder 'baten uit gezamenlijke acties'. De kosten die de fondsenwervende instelling zelf maakt in het kader van de gezamenlijke actie dienen in de staat van baten en lasten onder 'kosten gezamenlijke acties' te worden verantwoord. De kosten die het samenwerkingsverband heeft gemaakt in het kader van de actie dienen pro rata in de staat van baten en lasten onder 'kosten gezamenlijke acties' te worden verantwoord.

De baten uit gezamenlijke acties dienen te worden verantwoord in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld, met dien verstande dat ontvangen voorschotten in ieder geval worden verantwoord in het jaar waarin ze zijn ontvangen.

Baten uit acties van derden

417 De ontvangen bijdragen uit nationale loterijen, puzzelacties van bladen en dergelijke en bijdragen van andere fondsenwervende instellingen dienen als 'baten uit acties van derden' te worden verantwoord voor het door de instelling ontvangen bedrag. Verwerking dient plaats te vinden in het jaar waarin de baten uit de actie van derden is ontvangen dan wel door die derde is toegezegd. De eventueel door de instelling in het kader van een actie van derden betaalde kosten dienen in de staat van baten en lasten onder 'kosten van acties derden' te worden verantwoord.

Onder acties van derden vallen uitsluitend acties waarvoor de fondsenwervende instelling geen risico draagt.

Subsidies van overheden

418 **Subsidies van overheden dienen onder dit hoofd afzonderlijk te worden verantwoord.** Onder subsidies zijn te verstaan bijdragen die door de verstrekker afhankelijk zijn gesteld van de uitvoeringskosten van een project of van het exploitatietekort van de gehele instelling. Als subsidies in dit hoofdstuk gelden uitsluitend subsidies die zijn verkregen van een overheid, daaronder begrepen de Europese Unie of vergelijkbare internationale instellingen, overheidsinstellingen en publiekrechtelijke instellingen. Tot deze subsidies worden ook gerekend, subsidies van overheden die niet rechtstreeks van een overheid worden verkregen, maar via een organisatie die deze subsidies onder dezelfde voorwaarden toewijst of verdeelt. Subsidies van niet-overheden, worden als baten uit eigen fondsenwerving verwerkt. Subsidies van andere fondsenwervende instellingen worden, conform alinea 417 als baten uit acties van derden verwerkt.

419 **Verschillen in toegezegde en gerealiseerde baten uit subsidies dienen te worden verantwoord in de staat van baten en lasten onder ‘subsidies van overheden’, in het jaar waarin deze verschillen betrouwbaar kunnen worden geschat.**

De kosten gemaakt om subsidies te verkrijgen dienen in de staat van baten en lasten afzonderlijk als ‘kosten verkrijging subsidies’ te worden opgenomen.

Voor het overige is hoofdstuk 274 Overheidssubsidies van toepassing.

Rentebaten en baten uit beleggingen

420 **Rentebaten en beleggingsopbrengsten dienen bruto te worden verantwoord onder de post ‘rentebaten en baten uit beleggingen’.** De kosten van beleggingen, zoals bankkosten en kosten van beheer door derden en de eigen organisatie dienen afzonderlijk in de staat van baten en lasten te worden verantwoord onder ‘kosten beleggingen’.

In de toelichting op de staat van baten en lasten dient inzicht gegeven te worden in de resultaten van het beleggingsbeleid. Daartoe dienen ten minste de volgende rubrieken afzonderlijk te worden vermeld:

- **rentebaten;**
- **dividend en huuropbrengst;**
- **gerealiseerde koersresultaten;**
- **ongerealiseerde koersresultaten;**
- **kosten van beleggingen;**
- **netto beleggingsresultaat.**

Zoals in alinea 302 is bepaald, wordt in de toelichting een overzicht opgenomen van de activa die per balansdatum ter belegging worden aangehouden.

Lasten

421 **Uit de staat van baten en lasten dienen de volgende kostencategorieën te blijken:**

- **bestedingen aan de doelstelling;**
- **kosten eigen fondsenwerving;**

- kosten gezamenlijke acties;
- kosten acties derden;
- kosten verkrijging subsidies overheden;
- kosten van beleggingen;
- kosten van beheer en administratie.

422 Omdat belanghebbenden ook inzicht willen hebben in de omvang en samenstelling van de kosten van de eigen organisatie dient in de toelichting een specificatie van deze kosten gegeven te worden conform het in de bijlage 3 opgenomen model. De wijze waarop deze kostentoe rekening plaatsvindt dient duidelijk in de toelichting te worden vermeld. Bij deze toerekening dient een bestendige gedragslijn te worden gevolgd.

In de toelichting dient een specificatie van de personeelskosten (zoals opgenomen in bijlage 3) in lonen en salarissen, sociale lasten, pensioenlasten en overige personeelskosten te worden opgenomen. Tevens dient het gemiddeld aantal gedurende het boekjaar bij de rechtspersoon werkzame werknemers te worden vermeld, ingedeeld op een wijze die is afgestemd op de inrichting van de fondsenwervende instelling.

Bestedingen aan de doelstelling

423 Ten aanzien van de verslaggeving rond de bestedingen ten behoeve van de doelstelling, dient iedere organisatie zelf een indeling te kiezen voor de hoofdgroepen van activiteiten.

Conform bijlage 3 dient per hoofdgroep te worden aangegeven de omvang van de aan derden verstrekte subsidies en de kosten van de eigen activiteiten in het kader van de doelstelling.

Met de kosten van de eigen activiteiten in het kader van de doelstelling wordt bedoeld op kosten van bijvoorbeeld zelf verricht wetenschappelijk onderzoek of door de organisatie zelf verleende hulp, maar ook op kosten in het kader van acceptatie, verslaggeving en evaluatie van projecten.

Er dient sprake te zijn van consistentie in toerekeningsgrondslagen en -methodiek. De fondsenwervende instelling dient deze toerekeningsgrondslagen en -methodiek in de toelichting uiteen te zetten.

In de toelichting dient het percentage te worden vermeld dat wordt gevonden door het totaal van de bestedingen aan de doelstelling(en) te delen door de som der lasten (bestedingspercentage lasten).

Voorts dient in de toelichting een percentage te worden vermeld dat wordt gevonden door het totaal van de bestedingen aan de doelstelling(en) te delen door het totaal van de baten (bestedingspercentage baten). Voor fondsenwervende instellingen die een deel van hun baten in het kader van hun doelstelling aanwenden voor het verstrekken van kredieten (bijvoorbeeld microkredieten) is het toegestaan om naast het hiervoor genoemde percentage

een percentage te vermelden dat wordt gevonden door het totaal van de bestedingen aan de doelstelling(en) te delen door het totaal van de baten waarbij de in een jaar in het kader van de doelstelling verstrekte kredieten meetellen bij de bepaling van het totaal van de bestedingen aan de doelstelling. **Op de verstrekte kredieten dienen de aflossingen in mindering te worden gebracht. Deze verwerkingswijze en de omstandigheden die tot deze verwerkingswijze hebben geleid dienen te worden toegelicht.**

424 **De cijfermatige verantwoording dient in elk geval zo te worden ingedeeld dat deze bestedingen aan de doelstelling:**

- **gerelateerd zijn aan de bij de fondsenwerving gepresenteerde doelstelling; indien dit voor het inzicht vereist is, dient rapportage over deelactiviteiten plaats te vinden;**
- **aansluiten op de organisatorische opzet van de instelling.**

425 **In de toelichting dient het totaalbedrag van de vrijvallende (niet tot uitkering gekomen) subsidieverplichtingen zichtbaar in mindering gebracht te worden op de verstrekte subsidies.**

426 **Indien in het kader van de uitvoering van de doelstelling door personen die tot de doelgroep behoren een eigen bijdrage wordt voldaan, dient deze bijdrage in mindering te worden gebracht op de kosten in het kader van de doelstelling.** In deze alinea wordt niet bedoeld op de bijdragen die vrijwilligers leveren aangezien zij niet tot de doelgroep behoren.

427 **Van voorlichting als onderdeel van de doelstelling is sprake wanneer de instelling voorlichting geeft, die primair ten doel heeft het bewerkstelligen van bewustwording, attitudeverandering en gedragsverandering (anders dan het geven van geld) bij de doelgroep. In dat geval dient het realiseren van dit voorlichtingsdoel een van de statutaire doelstellingen van de instelling te zijn en een rechtstreekse relatie te hebben met de realisering van de hoofddoelstelling. Voorwaarde voor kostentoerekening aan voorlichting is een consistent voorlichtingsbeleid.**

Kosten fondsenwervende organisatie

428 Zoals hiervoor is aangegeven worden de kosten toegerekend aan de doelstelling, de werving van baten en aan beheer en administratie. Aan een zo juist mogelijke toerekening van de kosten wordt veel aandacht besteed, mede omdat de relatieve omvang van de kosten fondsenwervende activiteiten een maatstaf is bij de keuze door donateurs van fondsenwervende instellingen.

Voorts dient in de toelichting een percentage te worden vermeld dat wordt gevonden door de kosten van eigen fondsenwerving te delen door de baten uit eigen fondsenwerving.

429 **Alle kosten van activiteiten, die ten doel hebben mensen te bewegen geld te geven voor één of meer van de doelstellingen, dienen te worden aangemerkt als kosten werving baten. Dit houdt in dat de kosten voor propaganda, publiciteit en public relations tot de**

kosten van werving baten dienen te worden gerekend, tenzij sprake is van voorlichtingskosten zoals bedoeld in alinea 427.

430 Regelmatig zal er sprake zijn van gemengde activiteiten: voorlichting en fondsenwerving tegelijk (bijvoorbeeld het toezenden van voorlichtingsmateriaal met daarbij de al dan niet nadrukkelijk gestelde vraag om de instelling ook te steunen). In die gevallen is het toegestaan het deel van deze kosten dat betrekking heeft op de voorlichtingsactiviteit daaraan toe te rekenen. **Er dient dan wel sprake te zijn van een betrouwbare onderbouwing en van consistentie in toerekeningsgrondslagen en -methodiek. De fondsenwervende instelling dient deze toerekeningsgrondslagen en -methodiek in de toelichting uiteen te zetten.**

Algemene kosten beheer en administratie

431 Kosten van beheer en administratie zijn die kosten die de organisatie maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering en niet worden toegerekend aan de doelstelling of de werving van baten. **De fondsenwervende instelling dient bij de toerekening een consistente methodiek te hanteren en deze in de toelichting uiteen te zetten.**

Bezoldiging en financiële relaties bestuurders en toezichthouders

432 **De bezoldiging, de omvang van het dienstverband in uren, en het parttimepercentage van individuele bestuurders en gewezen bestuurders en van individuele toezichthouders en gewezen toezichthouders dient in de toelichting te worden vermeld. Tevens dienen de bedragen te worden vermeld van verstrekte leningen, voorschotten en garanties aan deze personen.**

Indien de fondsenwervende instelling de financiële gegevens van andere rechtspersonen of vennootschappen consolideert, worden de bedragen die ten laste van deze rechtspersonen of vennootschappen zijn gekomen in de opgave begrepen.

433 Met bestuurders wordt bedoeld op de personen die deel uitmaken van het bestuur, dus van het statutaire bestuursorgaan (zie artikel 2:44 lid 1 en artikel 2:291 lid 1 BW). Voorts worden hieronder begrepen degenen die bij de statuten algemene bevoegdheden hebben verkregen of aangemerkt kunnen worden als feitelijk leidinggevende (bijvoorbeeld de titulaire directeur die geen statutaire bestuurder is). Als toezichthouders gelden in dit kader de personen die krachtens de statuten met het toezicht op de bestuurders zijn belast.

Bezoldigingen zijn periodiek betaalde beloningen, beloningen betaalbaar op termijn, uitkeringen bij beëindiging van het dienstverband en winstdelingen en bonusbetalingen. Voor een nadere uiteenzetting wordt verwezen naar hoofdstuk 271 Personeelsbeloningen.

Verwerking van saldo lasten en baten

434 **Indien er in het verslagjaar baten zijn ontvangen met een door derden aangewezen specifieke bestedingsmogelijkheid die in dit verslagjaar niet volledig zijn**

besteed, dienen deze nog niet bestede gelden door middel van de bestemming van het saldo van baten en lasten verwerkt te worden in de betreffende bestemmingsfondsen.

435 De bestemming van het saldo van baten en lasten dient onder de staat van baten en lasten dan wel in de overige gegevens te worden vermeld.

650.5 De jaarverslaggeving: overige onderwerpen

De geconsolideerde jaarrekening

Consolidatiekring

501 In deze paragraaf wordt ingegaan op de in de geconsolideerde (of samengevoegde) jaarrekening van de fondsenwervende instelling op te nemen financiële gegevens van groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen.

502 De fondsenwervende instelling die aan het hoofd staat van haar groep, dient een geconsolideerde jaarrekening op te stellen, waarin opgenomen de eigen financiële gegevens met die van haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft.

Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen die met elkaar in een groep zijn verbonden. Een groep is een economische eenheid waarin rechtspersonen en vennootschappen organisatorisch zijn verbonden. Voor een nadere uiteenzetting van de begrippen groep en groepsmaatschappijen wordt verwezen naar hoofdstuk 217 Consolidatie, alinea's 201 tot en met 207.

503 Fondsenwervende instellingen worden veelal gedreven in de vorm van stichtingen of verenigingen.

Bij stichtingen is veelal sprake van een groepsrelatie wanneer een rechtspersoon statutair of anderszins overheersende zeggenschap kan uitoefenen op de samenstelling van het bestuur van een andere stichting. Bij verenigingen is veelal sprake van een groepsrelatie wanneer de meerderheid van de stemrechten in de ledenvergadering kan worden uitgeoefend.

Bij een vereniging met afdelingen in de vorm van een vereniging kan het voorkomen dat de (top)vereniging niet de meerderheid van stemmen in de afdelingen bezit waardoor niet wordt voldaan aan de bepalingen voor consolidatie. Dergelijke (top)verenigingen met afdelingen die onder één naam in de publiciteit treden en ook als zodanig een beroep doen op de publieke offervaardigheid kunnen in de toelichting van hun jaarrekening een samengevoegde jaarrekening opnemen. Deze bepaling geldt naar analogie voor andere rechtspersonen die onder één naam in de publiciteit treden en ook als zodanig een beroep doen op de publieke offervaardigheid.

504 In de geconsolideerde jaarrekening behoeven geen gegevens te worden opgenomen van rechtspersonen en vennootschappen van wie de gezamenlijke betekenis te verwaarlozen is op het geheel.

Consolidatieplicht

505 De consolidatieplicht rust op het groepshoofd. Het groepshoofd is de rechtspersoon die de centrale leiding heeft over de groep en het beleid van de groep kan bepalen. Bij nevenschikte organisaties, bijvoorbeeld als twee stichtingen door een personele unie in het bestuur en toezicht verbonden zijn, kan onder omstandigheden een groepsrelatie bestaan. Voor de vaststelling hiervan is bepalend of de (beleidsafhankelijke) entiteit voldoet aan de criteria voor het zijn van groepsmaatschappij van de (beleidsbepalende) entiteit zoals opgenomen in alinea 201 tot en met 204 van hoofdstuk 217 Consolidatie. Voor de beoordeling of sprake is van een groepsrelatie wordt verwezen naar alinea 205 tot en met 205c van hoofdstuk 640 Organisaties-zonder-winststreven.

Verenigingen of stichtingen tot steun aan andere rechtspersonen kunnen zelden worden aangemerkt als groepshoofd aangezien zij veelal statutair in een afhankelijkheidsrelatie staan tot de andere rechtspersoon. **Indien sprake is van een groep dient een geconsolideerde jaarrekening te worden opgesteld en gepubliceerd.**

Wanneer geen sprake is van een groepsrelatie kan sprake zijn van verbonden partijen. In dergelijke gevallen moet inzicht worden gegeven in de onderlinge transacties overeenkomstig hoofdstuk 330 Verbonden partijen.

Consolidatiemethoden

506 **De consolidatie dient te geschieden overeenkomstig hoofdstuk 217 Consolidatie.** Dit houdt in dat de integrale methode wordt toegepast. Bij de integrale methode worden de activa en passiva, alsmede de baten en lasten voor 100% in de geconsolideerde jaarrekening van de rechtspersoon opgenomen. Bij groepsrelaties tussen stichtingen en verenigingen kan geen aandeel van derden in de reserves en fondsen en geen aandeel van derden in het resultaat van geconsolideerde rechtspersonen ontstaan.

Toelichting

507 Stichtingen en verenigingen kunnen geen wederzijdse kapitaalbelangen verkrijgen. De consolidatie van jaarrekeningen van stichtingen en/of verenigingen betreft in feite een samenvoeging van desbetreffende jaarrekeningen onder toepassing van de methode van consolidatie (eliminieren van onderlinge vorderingen, schulden, baten en lasten). De geconsolideerde reserves en fondsen wijken hierdoor af van de reserves en fondsen van het groepshoofd. **De verschillen tussen de reserves en fondsen volgens de balans en volgens de geconsolideerde balans en de verschillen tussen het resultaat in de staat van baten en lasten en het resultaat in de geconsolideerde staat van baten en lasten dienen door middel van een aansluitingsoverzicht te worden toegelicht.**

508 **Van alle rechtspersonen en vennootschappen waarvan de financiële gegevens zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening dient de volgende informatie te worden vermeld:**

- de statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm;
- de omschrijving van de doelstelling;
- de samenstelling van bestuur, directie en indien aanwezig het toezichthoudend orgaan.

Continue en tijdelijke samenwerkingsverbanden

509 Samenwerkingsverbanden tussen instellingen kunnen continue of tijdelijke samenwerkingsverbanden zijn.

510 Bij een continu samenwerkingsverband is als regel sprake van gestructureerde samenwerking binnen een organisatorisch verband.

Een voorbeeld is een vereniging met een stichting tot steun aan de vereniging. In dat geval is veelal sprake van een groepsrelatie, waarbij de vereniging als groepshoofd wordt aangemerkt en een geconsolideerde jaarrekening moet opmaken.

511 Tijdelijke en eenmalige samenwerkingsverbanden komen regelmatig voor, in het bijzonder bij rampen. Dit hoofdstuk is ook van toepassing op de verslaggeving van dergelijke samenwerkingsverbanden. **Er dient geen consolidatie plaats te vinden met de jaarrekeningen van de samenwerkende organisaties.**

512 **Het samenwerkingsverband dient het brutoresultaat van de gezamenlijke actie(s) alsmede alle daarop drukkende directe verwervingskosten te verantwoorden. In deze verantwoording dienen de verdeling van de brutobaten en de kosten over de deelnemende instellingen te worden vermeld.**

513 **De deelnemende instellingen in het samenwerkingsverband dienen in hun eigen jaarverslag hun aandeel in de actie onder ‘baten gezamenlijke acties’ en ‘kosten gezamenlijke acties’ te verantwoorden overeenkomstige alinea 416.**

Onderdelen van internationale instellingen

514 **Indien een nationale vestiging van een internationaal verband een rechtspersoon is naar Nederlands recht dient dit hoofdstuk onverkort te worden toegepast door die rechtspersoon. In dat geval dient in een toelichting verslag te worden gedaan van de besteding van eventuele afdrachten en subsidies door de rechtspersoon aan het internationaal verband. Voorts dient in die toelichting te worden vermeld de aard en omvang van eventuele kosten, die het internationaal verband voor zijn rekening heeft genomen ten bate van de fondsenwerving door de Nederlandse rechtspersoon.**

Verbonden partijen

515 Van verbonden partijen is onder meer sprake wanneer een fondsenwervende instelling beleidsbepalende invloed kan uitoefenen in een andere partij, dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het zakelijke en financiële beleid van de andere partij.

Er kan op verschillende manieren sprake zijn van invloed van betekenis door de fondsenwervende instelling op het zakelijke en financiële beleid van een andere partij. Zo kan sprake zijn van een dergelijke invloed indien:

– de fondsenwervende instelling in het bestuur dan wel in het toezichthoudend orgaan van een andere partij is vertegenwoordigd;

- de fondsenwervende instelling een of enkele bestuurders of toezichthouders in de andere partij kan benoemen.

Voor een nadere concretisering van het begrip verbonden partij wordt verwezen naar hoofdstuk 330 Verbonden partijen.

516 Een transactie tussen verbonden partijen is een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen tussen verbonden partijen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht.

Voorbeelden van transacties tussen verbonden partijen zijn het verlenen van diensten of het overdragen van middelen om niet aan een verbonden partij.

517 Indien transacties hebben plaatsgevonden waarbij twee of meer verbonden partijen betrokken zijn, dient de fondsenwervende instelling in de toelichting de volgende informatie op te nemen:

- een omschrijving van de soort transacties die hebben plaatsgevonden;
- de aard van de verbondenheid tussen de verbonden partijen; en
- die elementen van de transacties die nodig zijn voor het inzicht dat de jaarrekening dient te geven.

Overige gegevens

518 De voorschriften van hoofdstuk 410 Overige gegevens dienen overeenkomstig te worden toegepast. De overige gegevens omvatten in ieder geval de accountantsverklaring, voor zover accountantscontrole is uitgevoerd.

Verkorte jaarverslaggeving

519 Sommige instellingen publiceren naast hun officiële jaarverslag een verkort verslag. **Een verkort verslag dient inhoudelijk niet af te wijken van het officiële verslag analoog aan de regels in artikel 2:395 lid 2 BW.**

520 **De verkorte jaarverslaggeving dient in ieder geval te bevatten:**

- een samenvatting van het jaarverslag;
- de statutaire naam, volledig adres en rechtsvorm;
- omschrijving van de doelstelling;
- het "Model balans", het "Model staat van baten en lasten" en het "Model toelichting lastenverdeling" (zie bijlage 1 tot en met 3);
- de strekking van de afgegeven accountantsverklaring;
- een verwijzing naar het officiële jaarverslag zodat de lezer dit kan aanvragen.

Bijlage A Model balans

	31 december 20x0	31 december 20x0-1
ACTIVA		
<i>Immateriële vaste activa</i>
<i>Materiële vaste activa</i>
<i>Financiële vaste activa</i>
	_____	_____

 <i>Vorraden</i>	
<i>Vorderingen en overlopende activa</i>
<i>Effecten</i>
<i>Liquide middelen</i>
	_____	_____

Totaal	_____	_____
	=====	=====
PASSIVA		
<i>Reserves en fondsen</i>		
- reserves		
. continuïteitsreserve
. bestemmingsreserves
. herwaarderingsreserve
. overige reserves
	_____	_____

- fondsen		
. bestemmingsfonds(en)
	_____	_____

 <i>Voorzieningen</i>	
 <i>Langlopende schulden</i>	
 <i>Kortlopende schulden</i>	
	_____	_____
Totaal	_____	_____
	=====	=====

Bijlage B Model staat van baten en lasten

	Werkelijk 20x0	Begroot 20x0	Werkelijk 20x0-1
	€	€	€
Baten:			
- Baten uit eigen fondsenwerving			
- Baten uit gezamenlijke acties
- Baten uit acties van derden
- Subsidies van overheden
- Rentebaten en baten uit beleggingen
- Overige baten
Som der baten
Lasten:			
Besteed aan doelstellingen			
- Doelstelling A
- Doelstelling B
- Doelstelling C
- Doelstelling D

Werving baten			
- Kosten eigen fondsenwerving
- Kosten gezamenlijke acties
- Kosten acties derden
- Kosten verkrijging subsidies overheden
- Kosten van beleggingen

Beheer en administratie			
- Kosten beheer en administratie
Som der lasten
Saldo van baten en lasten
Bestemming saldo 20x0			
Toevoeging/onttrekking aan:			
- continuïteitsreserve	...		
- bestemmingsreserves	...		
- herwaarderingsreserve	...		
- overige reserves	...		
- bestemmingsfonds	...		
	...		

Bijlage C Model toelichting lastenverdeling

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

Bestemming	Doelstelling				Werving baten					Beheer en admini- stratie	Totaal 20x0	Begroot 20x0	Totaal 20x0-1
	A	B	C	D	Eigen fondsenw erving	Gezamen- lijke acties	Acties derden	Subsi- dies	Beleg- gingen				
Subsidies en bijdragen
Afdrachten
Aankopen en verwervingen
Uitbesteed werk
Publiciteit en communicatie
Personeelskosten
Huisvestingskosten
Kantoor- en algemene kosten
Afschrijving en rente
Totaal